

Biel Mesquida: El temps a favor

Escriptor

23/02/2019 21:53

SEBASTIÀ ALZAMORA

Biel Mesquida: El temps a favor / ISAAC BUJ

El temps, en efecte, dona la raó a Biel Mesquida (Castelló de la Plana, 1947): l'autor que a mitjan anys setanta va sacsejar la literatura catalana amb títols com *L'adolescent de sal* (Edicions 62, 1975), *Self-service* (coescrit amb Quim Monzó), *Putà marès* (Ahí) (tots dos a Iniciativas Editoriales, 1977) i *El bell país on els homes desitgen els homes* (publicat finalment per Editorial Laertes el 1985, després d'anys de censura i clandestinitat), llibres en què els límits entre gèneres literaris i sexuals perdien tot el sentit, és ara un referent inexcusable de la poesia i la narrativa del nostre temps. Dir que "va sacsejar la literatura catalana" és dir que en va ofendre i pertorbar més de quatre. I dir que ha esdevingut un clàssic seria potser contraproductiu, perquè Biel Mesquida escriu sempre des del present i pensant en el futur.

A banda de l'escriptura als mitjans (a *Diario de Mallorca* i al digital Vilaweb), que considera també part de la seva obra de ple dret, els llibres de Biel Mesquida han merescut alguns dels guardons més importants de les lletres en català: *L'adolescent de sal*, el premi Prudenci Bertrana; *Excelsior o el temps escrit* (Editorial Empúries, 1995), el premi de la Crítica de narrativa catalana i el Ciutat de Barcelona; *Vertígens* (Edicions 62, 1999), el premi Llorenç Villalonga

Ciutat de Palma, i *Els detalls del món* (Editorial Empúries, 2005), el Premi Nacional de Literatura. Títols que cal esmentar juntament amb altres com *Doi*, *T'estim a tu*, *Camafeu*, *Acrollam* i *Trèmolo* (tots cinc a Empúries, publicats respectivament els anys 1990, 2001, 2002, 2008 i 2015), i *Llefre de tu* (Club Editor, 2012). Em cita per conversar al bar Varadero del dic de l'Oest del port de Palma, davant un finestral des del qual es contempla la badia, i no és per casualitat.

-M'agrada molt venir aquí -somriu-. S'hi veu la façana de la badia de Palma, l'edifici de Gesa d'en Ferragut, el barri antic, la Seu, aquells desastres que s'han fet al Molinar... Aquí he fet passar moltes històries, repetesc molt els llocs. Repetesc escenografies, ciclorames... De vegades em pregunten si no escric històries que passin en altres bandes. I jo sempre dic "no, no, Mallorca em basta i em sobra!". Som illòfil, centrífug i seuòfil. M'estim la Seu! [i em regala, esplèndid, el llibre *L'ull viu*, que han coordinat Mercè Gambús i ell mateix: conté fotografies de Jean-Marie del Moral, François Halard i Agustí Torres de la intervenció de Miquel Barceló a la capella del Santíssim de la Seu, i textos de Biel Mesquida, Pere Antoni Pons, Sebastià Perelló, Enrique Juncosa i el mateix Barceló].

-Els catalans es queixen que encara no tenen "la gran novel·la sobre Barcelona", a nosaltres ens deu faltar la gran novel·la sobre Palma.

-És possible. Però també hi ha molts grans escriptors que han escrit coses meravelloses sobre Palma: des de Miquel dels Sants Oliver i Llorenç Villalonga, que és molt ciutadà, fins a José Carlos Llop passant per qui vulguis. Bartomeu Rosselló-Pòrcel, amb 'Auca', fa sens dubte el gran poema sobre Palma. Jo ara vaig tenir l'ocasió de fer el pregó de les festes de Sant Sebastià, que em va fer molta il·lusió. El vaig titular 'Mil i una Palma', perquè Palma és molt diversa, un microcosmos fantàstic.

-Avui mateix publiqués un article al *Diario de Mallorca* en què dius: "Em fa por témer-me com creix i creix la ignorància que engendra violència".

-Si mir cap al passat, veig que amb el temps hem fet una baixada cultural molt forta, s'ha perdut el llegir i l'escriure a favor d'aquesta gran barbàrie de la imatge, que a la vegada du al consum i al capitalisme salvatges. Tot això és feixistitzant. La ignorància és una de les eines del mal, i és alarmant veure com els llocs comuns s'escampen a través dels mitjans i les xarxes socials i ho acaben envaint tot. Les collonades són contaminants, arriba que se t'enganxen i te les has de desferrar. I això du directament a la violència, que ara és regnant. Avui m'he despert escoltant per la ràdio que hi ha hagut abusos sexuals fins i tot al monestir de Montserrat. Montserrat, el referent espiritual de Catalunya!

-És una violència ambiental.

-És difícil de combatre, perquè t'ataca per tots els costats, no te'n tems i ja t'has infectat. Mires els mitjans i veus que vivim dins *El Caso*, aquesta pandèmia espantosa d'homes que assassinen dones... La violència du a la por, i ja va dir Blai Bonet que la por és dels animals. Un altre signe dels temps, i tot va lligat, és l'empobriment: del llenguatge, del pensament... La gent ja no aguanta una conferència que duri més de vint minuts! Tot es fa més prim, magre, pobre i desgraciat, també per part de les persones cultes. Sempre m'han impressionat les plagues bíbliques, i vivim dins una plaga bíblica.

-Ets lector de textos religiosos.

-Joan de la Creu i els místics m'agraden molt. Pascal Quignard explica que Joan de la Creu feia molta feina domèstica, molta cosa humil, pràctica. I quan algú li deia una cosa que el molestava, ell sempre responia: "*laetitia, laetitia!*", és a dir: "alegria, alegria!". Per mi això és un exemple. Cerc els escriptors que m'acompanyaran els darrers anys de la vida i Joan de la Creu hi ocupa un lloc destacat: el seu és un llenguatge que dona vida, que t'acompanya, que et fa escriguera i que et fa més bo. La literatura ha de ser font de bondat, perquè tots som molt dolentons.

-No l'acabes, l'escriguera.

-Tenc en curs de publicació un llibre de relats, *Manual d'encarnacions*, i enguany he decidit acabar una novel·la que fa molt de temps que vaig començar i que ja ha tingut diversos títols...

-És la que en algun moment es va dir *Carnatge Hall*?

-Això mateix. Finalment es titularà C: aquesta lletra, C, i res més. És un projecte que ha tingut una història llarga: va ser començat, interromput, abandonat, retornat i ara investit per acabar-lo. Crec que en part em va bloquejar el fet d'haver-lo presentat a la beca Octavi Pellissa, que va guanyar, però que em va obligar a presentar un pla de l'obra: jo sempre escric sense escaletes ni construccions prèvies, sense cap pla preconcebut, i el fet de tenir-ne un aquesta vegada em va frenar. Això i el fet que durant un temps es va produir un cert boom de novel·les sobre la Guerra Civil, que també és el tema d'aquesta novel·la. No volia deixar-me endur per una onada, ni tenir cap casta de model, i això és un repte. C serà una novel·la sense violència, mort, assassinat i guerra entre germans, i si és molt dur escriure sobre això, encara ho és més fer-ho sense caure en tòpics i maniqueïsmes. Faulkner deia que el territori d'un escriptor ha de ser petit com un segell, i a partir d'això, anar excavant, anar cap al fons. Com més al fons, millor, però també més dur.

-Es va dir que ja s'havia escrit prou sobre la Guerra Civil, però estam veient que hi ha molt a dir encara.

-Jo crec que els escriptors del segle XXI han de ser els anomenadors del segle XX, que és un segle al qual li falten molts de noms. El segle de la megamort, com se li ha dit, és el territori on excavar, i jo m'alegr molt quan veig escriptors joves que excaven en el segle XX. Com a fill de la Guerra Civil que som, crec que l'arqueologia del segle XX és el futur, però que s'ha de fer amb un gran gest de llibertat. Cap limitació iconogràfica ni política. Un gran gest llibertari com el que es veu en pintors com Miró i Picasso, ja vells: Miró pinta Puig Antich

i Picasso pinta dones, una expressió de sexualitat salvatge. A les seves velleses, ens ensenyen a estar vius i a ser lliures. És el que vull fer amb C, i per fer això s'han de tenir collons i ovaris, perquè no són bromes: és el Jardí del Bé i del Mal, és el Jardí de l'Home. Toques carn: carn calenta, podrida, cremada. Toques calavera. A més de la mort, vull que C sigui un llibre de resurreccions. De resurreccions i d'insurreccions. I el sentit de la C l'explic en un postfaci que durà el llibre: és el sentit de la manca de sentit, perquè és un llibre molt fònic, amb molta música. L'escriptor és un musiquer, perquè és la música allò que fa que la literatura perduri. Llegim Homer o els lírics grecs perquè ens arriba la seva música, i la música no té sentit però dona tot el sentit.

-Se't veu com un precursor, o un pioner, en els actuals debats sobre gènere i literatura.

-Els debats LGTBI, amb totes aquestes sigles, els trobo molt de bons i dolents, molt ideològics. I la literatura no és ideologia, la literatura no és menjar el coco a la gent. La literatura va per camins indirectes i sempre més enllà. *El bell país on els homes desitgen els homes* va molt més enllà de la literatura gai, i això ho ha vist poca gent: qui ho ha vist millor és Sebastià Perelló. La literatura no és gai, ni de gènere, és literatura *tout court*. De Safo a Joan de la Creu, sabem que la literatura ha de tenir la Gràcia, hi ha d'arribar la Gràcia. Però la crítica acadèmica sempre et vol situar en compartiments estancs, i jo em rebel a ser reduït, a ser jivaritzat. Jo no escric en català: escric en mesquidià, i això no és una *boutade* ni afany d'originalitat, sinó una veritat senzilla, i és que cadascun de nosaltres és únic. Quan jo desaparegui, desapareixerà una biblioteca. I la meravella és deixar-ne vestigis.

-Parles del pas del temps i la finitud. Hi penses?

-La mort, la veim als telediaris però no hi pensam mai. Jo dic: *carpe diem? Carpe momentum!* Pens en la mort perquè pens en la vida, si pensam en la mort vivim més. Pens en la mort perquè som un vitalista absolut. Vull que cada instant tingui sentit, i no cal fer-se els esnobs: beure un tassó d'aigua,

agranar en terra, té sentit, allò que et deia de Joan de la Creu i les coses humils. M'agrada estar envoltat de llibres, tenir llibres pertot, i també desprendre-me'n, donar-los i que vagin als altres. I rellegir, la relectura és la verdadera lectura. Cada dos anys solc llegir Bassani, per exemple. I constantment torn a Flaubert, o a Rodoreda, o a Pla, i els llegesc envant i enrere.

https://www.arabalears.cat/cultura/Biel-Mesquida-temps-favor_0_2186181478.html